

SVETSKA BANKA: PRIVATIZUJTE ELEKTROPRIVREDU CRNE GORE

RECEIPT

LONDON – Bez podrške političkim merama i iz budžeta, energetske kompanije u Evropi neće naći računicu da obezbede potrebnih 990 milijardi evra za gradnju novih elektroenergetskih i gasnih infrastrukturnih i proizvodnih kapaciteta do 2020. godine, ocenio je u prošlonedeljnoj analizi globalni provajder energetskih i drugih privrednih informacija IHC Inc. Osnovni razlog koji destimuliše gradnju gasnih, vetro i solarnih kapaciteta je niska cena dozvola za emisije CO2, koja ohrabruje ulaganja u elektrane na uglj, kaže jedan od autora izveštaja. Kash Burchett. “Potpuno je jasno da kompanije ne mogu da podnesu gro potrebnih investicija u evropsku energetska budućnost. Vlade treba da razmotre smanjenje tereta potsticaja sa obnovljive izvore energije u računima domaćinstava i ohrabre ulaganja u istraživanje i razvoj”, dodaje Burchett. **Bloomberg**

BRISEL – Cene električne energije za domaćinstva u EU27 porasle su 6,6% između druge polovine 2011. i druge polovine 2012. godine, naspram rasta od 6,3% godinu dana ranije, pokazuju u ponedjeljak (27. maja) objavljeni podaci Eurostata. Statistička kancelarija EU navodi da su cene prirodnog gasa za domaćinstva uvećane u istom periodu za 10,3%, posle rasta od 12,6% zabeleženog između druge polovine 2010. i 2011. godine. [\(Tabele ovde\)](#)

SOFIJA – Evropska komisija je preporučila Bugarskoj da zatvori najneefikasnije i najprljavije elektrane, saopšteno je u utorak iz vlade te zemlje. Predlog je sadržan u izveštaju koji je objavila EK, sa crnim prognozama pada potrošnje električne energije u Bugarskoj, zbog projektovanog pada nataliteta u toj zemlji

u narednih deset godina, pišu sofijske **Novinite**. Prema jednom sličnom izveštaju Svetske banke, Bugarska će i sa postojećim elektroenergetskim kapacitetima imati višak proizvodnje čak i u 2030. godini. Slabe karike Bugarske energetske politike EK vidi u nedovoljnoj transparentnosti tržišta i neefikasnosti regulatorne energetske komisije DKEVR. Izveštaj zamera i na neefikasnom uvođenju obnovljivih izvora energije

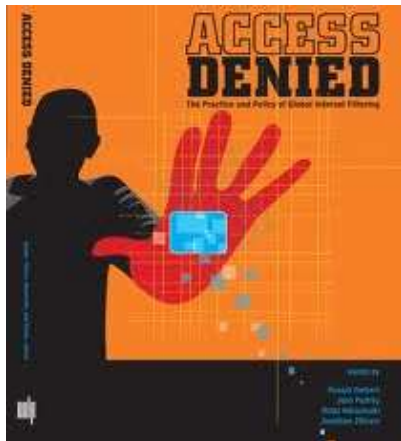
u zemlji, kao i neefikasnom sistemu zaštite energetske sirotinje, odnosno 61% bugarskih domaćinstava koji izdvajaju više od 10% ukupnih prihoda na račune za struju i gas.

PRAG – Evropski “ministar” energije unther Oettinger rekao je u četvrtak da EU bez nuklearne energije ne može postići klimatske i ciljeve smanjenja emisija CO2. “Bez ikakve sumnje nuklearna energija pripada tom (energetskom miks). U narednim godinama postizanje (klimatskih) ciljeva ne može biti ostvareno bez nuklearne energije”, rekao je komesar EU za energiju. U govoru na konferenciji o nuklearnoj energiji u Pragu, on je naglasio da svaka zemlja članica ima pravo da izabere svoje izvore energije. *Energia.gr*

SOFIJA – Bugarski energetska regulator DKEVR saopštio je u utorak da cene električne energije neće biti menjane od 1. jula. Kako je saopštila predsednica Komisije Evgenija Haritonova, najpre će nova vlada morati da prihvati izmene Zakona o energiji kojim se reguliše novi model formiranja cena. Suština predloga je da se troškovi proizvodnje energije rasporede tako da se njihov teret ne prevale na stanovnike. Prema sadašnjem zakonu, cene struje u Bugarskoj menjaju se jednom godišnje, 1. jula i važe narednih 12 meseci.

Novinite

BUKUREŠT – Operator rumunske berze električne energije OPCOM i njegov vlasnik, prenosna kompanija Transelectrica, dobile su 30. maja pritužbu od EU regulatora za tržišnu konkurenciju zbog ograničenja pristupa inostranim trgovcima električnom energijom na veleprodajno tržište te zemlje. U tzv. „Izveštaju o primedbama“ navodi se da takva praksa povećava troškove poslovanja inostranim trgovcima električnom energijom u Rumuniji ... ograničava likvidnost i efikasnost tog tržišta. EU je otvorio istragu u decembru povodom obaveze koju je OPCOM nametnuo učesnicima na spot tržištu da moraju imati PDV registraciju u toj zemlji.

VAŠINGTON - Približno 1,2 milijardi ljudi u svetu živi bez struje a udeo obnovljive energije u svetskoj potrošnji samo malo je uvećan u dvadeset godina, piše u izveštaju Svetske banke i Međunarodne agencije za energiju objavljenom u utorak. "Između 1990. i 2010. procenat osoba bez električne energije u svetu pao je sa 24, na 17 odsto, ali to poboljšanje ostaje nedovoljno. Ritam napretka morao bi se udvostručiti da dostigne cilj od 100 odsto do 2030.", ističe SB. **UPI**

UGOVARANJA, INVESTICIJE

SOFIJA - Novi premijer Bugarske, Plamen Orešarski (foto), izjavio je da bi mogao biti oživljen napušteni projekat izgradnje nuklearke Belene u toj zemlji. Bivši ministar finansija Orešarski, rekao je 30. maja za **Bugarsku nacionalnu televiziju** da na Belene gleda kao na ekonomski, a ne politički projekat. On je dodao da će biti urađena detaljna analiza, pre bilo kakve eventualne odluke o oživljavanju projekta. „Naš krajnji cilj je da se Belene ne gradi novcem bugarskih poreznika“, rekao je Orešanski.

BRISSEL – Fond Desertec Industrial Initiative (Dii) odustao je od strategije gradnje ogromnog solarnog parka u Sahari, radi izvoza električne energije odatle u Evropu, jer je posao neisplativ. U telefonskom

intervjuu za EurActiv, izvršni direktor Dii, Paul van Son je rekao da je projekat bio baziran na proceni da će Evropa odatle u 2050. pokrivati 20 odsto svojih potreba za električnom energijom, ali se naknadno utvrdilo da će EU do tada ("formiranjem jedinstvenog energetskog tržišta") sopstvenom proizvodnjom pokrivati do 90% potrošnje struje. Kritičari su od starta dovodili u pitanje projekat Desetrec, koji je previđao investiciju od 400 milijardi evra u gradnju 100GW solarnih kapaciteta u saharскоj pustinji. **EurActiv**

MOSKVA – Ruski Atomstroeksport, podugovarač Rosatoma za gradnju prve turske nuklearke, planira da u septembru raspiše tendere za inženjerske i građevinske radove za 20 milijardi dolara skupu elektranu, prenosi **Reuters** informaciju dobijenu iz upućenog privrednog izvora. Gradnja četiri reaktora nuklearke, ukupnog kapaciteta 4.800MW, počće sredinom 2015, sa planom da prva električna energija krene u mrežu u 2019.

OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE - OIE

VAŠINGTON - Cilj UN-a iz 2011. da se udvostruči udeo obnovljive energije u ukupnom energetsom miks do 2030. čini se ambiciozan, ocenjuje u izveštaju objavljenom u utorak Svetska banka. Naime, 2010. je taj udeo iznosio (svega) 18 odsto nasuprot 16,6 odsto pre 20 godina", piše u izveštaju. Dvadeset zemalja koje troše 80% svetske energije, posebno SAD i Kina koje same koriste 40%, moraju "pokazati put" i preduzeti "odlučne mere" kako bi udeo OIE iznosio 36 odsto 2030., ističe SB. **UPI**

BRISEL - Evropski komesar za trgovinu izjavio je u utorak da neće popustiti kineskom pritisku da Brisel odustane od planiranog uvođenja carina na kineske solarne ploče. Karel De Gucht (foto) je, referišući

resornom odboru Evropskog parlamenta o razgovorima sa delegacijom kineskog ministarstva trgovine i komentarišući protivljenje nekoliko najvećih članica EU uvođenju carina rekao: "Neće me (Kinezi) impresionirati usmeravanjem pritiska na zemlje članice ... a samo će samo gubiti vreme ako to pokušaju učiniti vis a vis mene". Komisija optužuje kineske firme da prodaju solarne ploče u Evropi po neekonomskoj ceni nižoj od troškova proizvodnje. Carine će u proseku iznositi 47 odsto, stupiće na snagu 6. juna i u probnom periodu mogu biti povučene ako se postigne sporazumno rešenje. Kina godišnje u EU ji proda solarne panele ukupne vrednosti 21 milijardi evra.

PARIZ – Nemačka vlada mora preduzeti mere radi obuzdavanja rasta troškova izazvanih nadomešćivanjem manjka iz nuklearnih kapaciteta proizvodnjom iz obnovljivih izvora energije, upozoren je Berlin iz Međunarodne agencije za energiju (IEA). Teret subvencija OIE u Nemačkoj je prebačen na domaćinstva, dok je industrija pošteđena. Te troškove „treba minimalizirati i pravedno rasporediti njihov teret“, saopšteno je 25. maja iz Agencije. **MTI**

SOFIJA – Ministarstvo privrede Bugarske naredilo je elektroenergetskom mrežnom operateru ESO da prekine sa redovnim nametanjem ograničenja proizvođačima vetro i solarne energije, odnosno da svaku takvu odluku ubuduće objasni preko svog sajta, prenosi 30. maja dnevnik **Capital**. ESO je stalnu praksu ograničenja pristupa tih OIE mreži objašnjavao debalansom između ponude i potrošnje električne energije. Operater to dopunjuje činjenicom da je u prvom kvartalu ove godine bugarski izvoz električne energije opao za 22,5%, a domaća potrošnja za preko 13%.

REGION ENERGETSKE ZAJEDNICE

BANJALUKA - Vlada Republike Srpske utvrdila je 30. maja Predlog zakona o energetskej efikasnosti, kojim se efikasno korišćenje energije deklarise kao opšti interes RS i uređuje energetska efikasnost u finalnoj potrošnji. Ovim zakonom se regulise i donošenje planova za unapređivanje energetske efikasnosti i njihovo sprovođenje, organizacija poslova na unapređivanju energetske efikasnosti, mere za njeno poboljšanje i finansiranje, saopšteno je iz Biroa Vlade Republike Srpske za odnose s javnošću.

5

ZAGREB - Hrvatska elektroprivreda (HEP) objavila je 27. maja da je raskinula ugovor sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD) iz novembra 2011. godine o kreditu od 123 miliona evra za gradnju hidroelektrane Omble (68MW). Kako se navodi u saopštenju HEP-a, namera kompanije je da dodatno uskladi projektnu dokumentaciju s aktuelnim domaćim i evropskim propisima o zaštiti prirode. **Novi list** piše da je HEP do sada, zbog odlaganja realizacije kredita, za Omblu EBRD-u već platio četiri miliona evra interkalarnih kamata.

OSIJEK - Savez udruženja za zaštitu potrošača Hrvatske zatražio je 27. maja otvorenim pismom Vladi da donese uredbe o zaštiti energetske siromašnih domaćinstava, za šta je rok – u skladu sa direktivama EU - istekao proteklog 8. maja. U pismu se napominje da neke susedne države, poput BiH i Srbije, koje nisu tako blizu ulaska u EU kao Hrvatska, imaju to pitanje dobro rešeno. Sramotno je da u 21. stoleću u Hrvatskoj ima sve više građana kojima je uskraćeno pravo na korišćenje energenata jer nisu u mogućnosti da plaćaju visoke račune. **liderpress.hr**

PODGORICA - Aktuelna situacija u elektroenergetskom sistemu Crne Gore i troškovi nastali nelegalnim snabdevanjem Kombinata aluminijuma KAP strujom neće uticati na tarife za krajnje kupce, saopštili su predstavnici Regulatorne agencije za energetiku RAE. Član Odbora RAE, Dragutin Martinović, rekao je da je prema tržišnim pravilima i zakonu onaj ko potroši električnu energiju dužan i da je plati. "Troškovi koji su napravljeni u ovoj situaciji apsolutno ne mogu da utiču na tarife niti će opteretiti tarifu za krajnje kupce, to je jasan stav RAE", rekao je Martinović 27. maja na sednici skupštinskog Odbora za ekonomiju. **Mina biznis**

VAŠINGTON - Svetska banka sugerisala je crnogorskoj Vladi da bi za dugoročno rešavanje problema u sektoru energetike bilo najbolje da potpuno privatizuje Elektroprivredu Crne Gore. To je prva relevantna organizacija koja je predložila prodaju državne EPCG, prenosi 28. maja **Energetika-net**. "Za dugoročno rešavanje problema birokratske neefikasnosti, političkog uticaja i umrtvljenog rasta elektroenergetske ponude u Crnoj Gori možda je potrebna radikalna strukturna promena - potpuna privatizacija, u kojoj Vlada odustaje od većinskog vlasništva u EPCG i ograničava svoju ulogu na formulisanje nacionalne energetske politike i sprovođenje

delotvornog regulatornog režima", navodi se u izvještaju Svetske banke.

6

PODGORICA - Prodaja većinskog državnog vlasništva Elektroprivrede Crne Gore (EPCG) ne nalazi se u aktuelnim privatizacionim planovima Vlade, odgovoreno je podgoričkim **Vijestima** iz crnogorske vlade. Iz biroa za informisanje je odgovoreno i da „manjinski akcionar, italijanska kompanija A2A, danas određuje menadžersku strukturu u EPCG, čime inostrani partner dominantno utiče na tržišno ponašanje i poslovnu politiku.

PODGORICA - Crnogorski premijer Milo Đukanović odbacio je preporuke „sa nekih svetskih adresa“ da KAP treba ugaziti, izjavivši 28. maja za **Radio Crne Gore** da industrija aluminijuma u Crnoj Gori ima „realne šanse“ da bude "zdravo jezgro disperzije crnogorskog ekonomskog organizma".

PODGORICA - Elektroprivreda Crne Gora (EPCG) je najveći carinski dužnik države, prenose podgoričke Vijesti, koje su uvidom u spisak špeditera utvrdile da ta kompanija po ovom osnovu duguje 25,6 miliona eura. Ovaj dokument potvrđuje ranije nezvanične informacije da EPCG ne plaća ništa državi za poreze i doprinose otkad Kombinat aluminijuma (KAP) ne plaća struju, a

da državne institucije to tolerišu kako bi kasnije svi poravnali dugove na štetu budžeta i redovnih poreskih obveznika, dodaje dnevnik. Ukupan dug KAP-a za struju EPCG iznosi oko 44 miliona evra.

Household* electricity prices including all taxes

	Average price per 100 kWh in 2nd half of 2012			Price change 2nd half 2012/ 2nd half 2011, in %**
	in national currency	in euro	in PPS	
EU27	-	19.7	19.7	6.6
Euro area	20.6	20.6	19.9	6.1
Belgium	22.2	22.2	19.7	4.9
Bulgaria	18.7	9.6	21.2	9.2
Czech Republic	377.0	15.0	21.2	3.6
Denmark	221.5	29.7	21.9	0.0
Germany	26.8	26.8	25.9	5.7
Estonia	11.2	11.2	15.9	7.8
Ireland	22.9	22.9	21.2	9.7
Greece	14.2	14.2	15.7	14.5
Spain	22.8	22.8	25.0	9.0
France	14.5	14.5	13.0	2.0
Italy	23.0	23.0	22.4	11.2
Cyprus	29.1	29.1	32.9	20.6
Latvia	9.5	13.7	20.2	0.6
Lithuania	43.8	12.7	20.8	3.9
Luxembourg	17.1	17.1	14.0	2.6
Hungary	4 409.4	15.6	25.5	-1.9
Malta	17.0	17.0	23.3	0.0
Netherlands	19.0	19.0	17.6	3.1
Austria	20.2	20.2	18.4	3.0
Poland	63.1	15.3	25.9	8.9
Portugal	20.6	20.6	25.7	9.7
Romania	48.7	10.8	21.6	4.4
Slovenia	15.4	15.4	18.7	3.4
Slovakia	17.2	17.2	24.9	0.7
Finland	15.6	15.6	12.7	-0.9
Sweden	177.7	20.8	15.5	-4.7
United Kingdom	14.3	17.9	16.2	3.9
Norway	131.0	17.8	11.0	-9.8
Croatia	103.8	13.8	20.4	21.1
Turkey	33.7	14.7	23.8	19.3
Albania	1 620.0	11.7	:	0.0
Bosnia & Herzegovina	15.8	8.0	:	2.3

* Household electricity prices refer to households with annual consumption between 2 500 and 5 000 kWh.

** Based on prices in national currency.

- Not applicable

: Data not available

Household* gas prices including all taxes

	Average price per 100 kWh in 2nd half of 2012			Price change 2nd half 2012/ 2nd half 2011, in %**
	in national currency	in euro	in PPS	
EU27	-	7.2	7.2	10.3
Euro area	7.9	7.9	7.6	10.3
Belgium	7.3	7.3	6.5	0.4
Bulgaria	10.9	5.6	12.3	17.8
Czech Republic	186.0	6.6	9.3	12.4
Denmark	80.7	10.8	8.0	0.0
Germany	6.5	6.5	6.3	1.2
Estonia	5.2	5.2	7.3	18.5
Ireland	6.7	6.7	6.2	8.7
Greece	10.2	10.2	11.3	:
Spain****	9.1	9.1	10.0	:
France	6.8	6.8	6.1	5.6
Italy	9.7	9.7	9.5	10.6
Cyprus***	:	:	:	:
Latvia	3.9	5.6	8.3	21.1
Lithuania	21.1	6.1	10.0	13.2
Luxembourg	5.9	5.9	4.9	2.6
Hungary	1 789.7	6.3	10.4	8.6
Malta***	:	:	:	:
Netherlands	8.4	8.4	7.8	13.9
Austria	7.6	7.6	6.9	5.8
Poland	23.8	5.8	9.7	10.7
Portugal	8.5	8.5	10.6	15.6
Romania	12.4	2.7	5.5	4.4
Slovenia	7.3	7.3	8.8	-7.8
Slovakia	5.1	5.1	7.4	0.4
Finland***	:	:	:	:
Sweden	108.2	12.7	9.4	1.8
United Kingdom	4.6	5.8	5.3	1.8
Croatia	35.4	4.7	7.0	27.4
Turkey	9.4	4.1	6.6	29.5
Bosnia & Herzegovina	10.9	5.6	:	3.4